

Eén ding is nodig

Marta, Maria en Jezus (NBV Lucas 10: 38-42)

38 Toen ze verder trokken ging hij een dorp in, waar hij gastvrij werd ontvangen door een vrouw die Marta heette. 39 Haar zuster, Maria, ging aan de voeten van de Heer zitten en luisterde naar zijn woorden. 40 Maar Marta werd helemaal in beslag genomen door de zorg voor haar gasten. Ze ging naar Jezus toe en zei: 'Heer, kan het u niet schelen dat mijn zuster mij al het werk alleen laat doen? Zeg tegen haar dat ze mij moet helpen.' 41 De Heer zei tegen haar: 'Marta, Marta, je bent zo bezorgd en je maakt je veel te druk. 42 Er is maar één ding noodzakelijk. Maria heeft het beste deel gekozen, en dat zal haar niet worden ontnomen.'

Één ding is nodig. En dat kan je ook niet worden afgenomen. Misschien weet je het al. Maar denk anders eens even na, wat dat nu zou kunnen zijn: dat ene ding dat niet van je kan worden afgenomen, en dat nodig is..... Dan ga ik intussen verder met dit verhaal.

Marta en de kaders van dit verhaal

Jezus trok door het land en had de twaalf discipelen bij zich. Maar onder de groep mensen die Jezus volgden, bevond zich ook een aantal vrouwen. Eigenlijk waren dat vrouwelijke discipelen. Deze vrouwen zijn in de Bijbel nooit als zodanig naar voren gekomen, maar enkelen van hen staan wel bij een aantal gebeurtenissen in de Bijbel met name vermeld. In Lucas 8 bijvoorbeeld worden drie vrouwen genoemd en een daarvan was Maria Magdalena. Die vrouwen vergezelden Jezus en zijn twaalf discipelen en ze verzorgden hen uit eigen middelen, zo staat erbij.

In ons verhaal komt Jezus met zijn gevolg aan in een dorpje ergens in Galilea in het noorden van het land. In dat dorpje ontving Marta hen in haar huis. Zo staat dat ook letterlijk in de Griekse grondtekst: in haar huis. En zij ging voor haar gasten zorgen.

Er staat bij dit verhaal niet aangegeven wie er op dat moment allemaal in het gezelschap van Jezus verkeerden, maar met twaalf discipelen en drie vrouwen heeft Marta al zestien gasten. En zo'n groep te ontvangen is dus best een heel karwei. We weten niet of Marta nog bedienden in huis had. Maar er moet toch het een en ander geregeld worden om een groep van minstens 16 personen gastvrij te onthalen.

Maria ging aan de voeten van Jezus zitten en ze luisterde naar de woorden van Jezus. Ook hier staat er in het Grieks iets anders, namelijk het enkelvoud *logos*; dat betekent 'woord'. Logos heeft nog een veel diepere betekenis dan alleen 'woord'; daar komen we zo nog op terug. Het zal blijken een van de belangrijkste elementen van dit verhaal te zijn.

Of Maria dezelfde vrouw was als Maria Magdalena die zich in het gezelschap van Jezus bevond, is niet duidelijk. Of Marta en Maria in het zelfde huis woonden, ook niet. Er staat wel dat Maria een zuster van Marta was.

Er komen in de Bijbel, in Johannes 11 en 12, nog twee verhalen over een Marta en Maria voor. Het ene verhaal gaat erover, dat Jezus Lazarus, de broer van Marta en Maria, uit de dood opwekt. Het andere, dat Jezus bij Lazarus aan de maaltijd genodigd is, waarbij Marta

bedient en Maria de voeten van Jezus met kostbare nardusolie zalft en die met haar haren afdroogt.

Het is opmerkelijk dat Lucas, de schrijver van onze tekst, die zoals hij zelf zegt alles nauwkeurig heeft uitgezocht en opgeschreven, helemaal niets over deze bijzondere gebeurtenissen vertelt, terwijl hij het wel over Marta en Maria heeft.

Deze twee verhalen wijken nog op een aantal andere punten af van het verhaal van onze tekst. Zo wonen Marta en Maria in de Johannes-verhalen in het dorp Bethanië vlak bij Jeruzalem en dus ver van het dorp van onze tekst. Ze wonen daar ook samen in één huis. In het verhaal van onze tekst is dat geen gegeven.

Het lijkt er daarom op, dat het verhaal van Lucas op zich zelf staat. We zullen dat dan ook als zodanig bespreken. Dus: Marta ontvangt Jezus in haar huis en haar zuster Maria luistert gezeten aan de voeten van Jezus naar zijn woord.

Marta is het Aramese woord voor meesteres of vrouw des huizes. Het is ook niet toevallig, dat die naam gebruikt wordt voor iemand die zoveel in haar huis aan het doen is. Zij is een van de rooms-katholieke heiligen en er is een heiligendag aan haar gewijd, namelijk 29 juli. Marta is de patroonheilige van de personen die maaltijden bereiden of in het huishouden werken. De kerk heeft Marta daarmee een hoge plaats gegeven, ondanks het feit dat zij toch min of meer de berisping krijgt van Jezus, dat zij zich zo druk maakt en zich met veel te veel dingen bezig houdt.

Maar doordat Marta de rol van patroonheilige is toegekend en de Maria van dit verhaal niet, heeft de kerk het accent niet op Maria gelegd, die het goede deel gekozen heeft, maar op Marta, die zich over te veel dingen druk maakt.

Dat brengt ons zeker niet dichterbij het antwoord op onze vraag: Wat is het ene dat wij nodig hebben, het goede deel dat Maria gekozen heeft en dat haar niet kan worden ontnomen?

Daarom gaan we nu kijken, waarover Jezus en Maria met elkaar communiceren.

Wat zegt Jezus tegen Maria?

Maria luistert naar het woord van Jezus en zij zit aan zijn voeten.

Welnu, dat een leerling aan de voeten van zijn meester zit, is vrij gebruikelijk. Daar zit de gevoelswaarde aan vast, dat wie belangrijker en hoger is, ook hoger zit. En dat de leerling, die van bovenaf de kracht en subtiele energie van zijn meester ontvangt, dan ook aan zijn voeten zit. Dus die positie kunnen we wel begrijpen.

En Jezus spreekt een woord tot Maria. Daar staat in het Grieks het woord *logos* en dat heeft heel veel betekenissen. Het kan gewoon 'woord' betekenen, het kan 'taal' betekenen, 'rede', 'principe', 'leerstelling', 'logica', of zelfs het onvertaalde 'logos'; dat is het Woord, het oerbeginsel van het universum. Er staan in mijn woordenboek 48 betekenissen. Je kunt er alle kanten mee uit. Daarom is vertalen ook zo moeilijk: je moet eerst volledig begrijpen waar het om gaat, voordat je een tekst kunt vertalen.

Maar hier luistert Maria naar het woord van Jezus, terwijl Jezus zelf het Woord is, dat in hem is neergedaald. En dat in ons allen is neergedaald. Dat staat beschreven in Johannes 1: 'In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Maar het Woord is mens geworden.' En Jezus is de persoon bij uitstek in wie dat Woord zichtbaar is geworden en naar buiten is gekomen.

Dus we kunnen aannemen, dat het in onze tekst niet louter gaat om een gezellig gesprekje, maar dat er behalve dat ook woorden tot Maria komen die veel dieper gaan dan de

oppervlakte van het bestaan en die met meer dan het gewone dagelijkse denken en handelen te maken hebben. Dat het ook woorden zijn die met haar innerlijk te maken hebben, met wat daar aan onrust en onzekerheden mogen zijn. Maar ook met de belangrijke dingen in het leven, de zin van het leven en de zin van het bestaan.

Als je met zo iemand in contact bent, bij wie je voelt dat hij die kennis en die inzichten heeft, dan is dat bij uitstek de gelegenheid om te proberen je zelf daarmee 'in te drinken', om daar zoveel mogelijk zelf van over te kunnen nemen. Bovendien bezat Jezus de gave – dat zien we op allerlei plaatsen in de Bijbel – om de mensen toe te spreken op het niveau dat zij zelf konden begrijpen. Dat doet hij vaak in de vorm van gelijkenissen.

Een gelijkenis heeft de eigenschap dat hij op allerlei niveaus te begrijpen is. Je kunt een gelijkenis zien als een gewoon verhaal. Bijvoorbeeld van een zaaier die uitging om te zaaien. Ja, er komt wat zaad op rotsen terecht; dat komt niet op. En er valt wat tussen de doornen en de distels, dat misschien wel even op komt, maar al gauw wordt verstikt. Zo worden achtereenvolgens de verschillende plekken beschreven, waar zaad op de grond terecht kan komen. En als je niets méér in die gelijkenis wilt zien, dan kan je het daarbij houden: zaad kan op verschillende plekken vallen.

Maar als Jezus de gelijkenis van de zaaier heeft verteld, vragen zijn discipelen hem expliciet, waarom hij eigenlijk dit soort verhalen zo vertelt. En dan zegt hij kort samengevat: 'Ik vertel die, opdat iedereen het op zijn eigen niveau kan begrijpen. Want het gaat hier eigenlijk om het Woord. En dat Woord kan vallen op mensen, door mensen gehoord worden, die het een onvruchtbare grond aanbieden; die het niet opnemen en waar het ook geen wortel kan schieten.' Dus op die manier spreekt Jezus tot de mensen, vanaf het laagste niveau tot aan het allerhoogste niveau. En je kunt er uit oppakken wat je wilt.

En dat willen wij ook doen. Zoals Maria dat heeft gedaan. Zij heeft gedaan: het ene dat nodig is. En dat haar niet kan worden afgenomen, zegt Jezus. Maar wat is dat?

Wat horen wij van het Woord?

Het is tot nu toe nog steeds een raadsel, wat Maria nodig heeft en wat haar niet kan worden afgenomen. Maar trouwens, wat hebben wij eraan, dat Maria destijds de woorden van Jezus hoorde? Het gaat er toch om, dat wij het Woord verstaan.

Daartoe kan je dit verhaal van Marta en Maria ook zien als een gelijkenis.

Het huis waarin Marta, Maria en Jezus zich bevinden, dat ben je zelf.

Marta is die kant van ons, die altijd bezig is met handelen en met dingen te doen en in de buitenwereld actief te zijn.

De Maria in ons is dat deel van onszelf, dat naar binnen wil gaan, dat voelt dat er in ons innerlijk iets recht te zetten is, dat contact zoekt met die andere wereld achter de gewone werkelijkheid. En die probeert daar deel aan te hebben.

En Jezus is het Woord dat tot ons komt.

Maar hoe komt dat Woord dan tot ons? Wat merken wij daarvan?

Het allerbelangrijkste is wel, dat wij gaan beginnen ons gevoel te gebruiken. In allerlei situaties weet je allang en voel je allang wat je eigenlijk zou moeten doen, als je maar op je gevoel af zou gaan. Maar we hebben altijd onze overwegingen en redeneringen, of we iets wel zouden doen of niet zouden doen, wat de voordelen en de nadelen zijn, en de kosten, en

hoelang dat het duurt, enzovoorts. Echter, als je heel goed bij jezelf te rade gaat, niet gaat denken, maar je gevoel laat spreken, dan je weet allang wat je eigenlijk zou willen en wat je eigenlijk zou moeten doen. Je gevoel is haast de voornaamste ingang, nee, het is de voornaamste ingang van het Woord.

Een tweede vorm waarin het Woord tot ons komt zijn de beelden en stemmen die je ziet en hoort. Een heel belangrijke bron wordt gevormd door de dromen die je hebt. Je droomt iedere nacht gemiddeld vier keer. Het is informatie die je je soms nog kunt herinneren als je wakker wordt. Maar wat doe je ermee als je een droom hebt? Probeer je erachter te komen, wat jou daarin gezegd wordt?

In de Bijbel komt het heel vaak voor dat iemand een droom heeft en zich afvraagt: "Wat moet ik hiermee?" En vervolgens achterhaalt hij de betekenis, volgt de droom op en gaat doen wat de droom van hem vraagt. Kennen wij de taal, de symboliek van de dromen? Dat is niet zo moeilijk, als je je ervoor openstelt. Als je er eens wat over leest en je erin verdiept, dan kan je er veel meer uithalen, dan simpel te stellen: 'Dromen zijn bedrog.'

Ook beelden die op andere momenten in je op komen, bijvoorbeeld tijdens visualisaties. Als iemand iets vertelt en je in gedachten meeneemt naar een bepaalde situatie, dan kun je beelden voor je zien of een stem horen. En wat zie jij dan? Of wat voor stem hoor jij dan? Zulke informatie is specifiek voor jou. Sta er open voor, want het kunnen belangrijke dingen zijn die het Woord tot je wil zeggen.

Een derde belangrijke ingang voor het Woord zijn je ervaringen. Je hebt in je leven meestal heel veel meegemaakt, een hele levensloop. En als je wel eens een keer hebt teruggekeken naar wat je in je leven hebt meegemaakt, dan is het je misschien opgevallen, dat je sommige dingen voor de tweede keer meemaakt. Je hebt er waarschijnlijk de eerste keer nog niet van geleerd, of begrepen waar het om ging en je krijgt nog een tweede kans.

Het is niet zo gebruikelijk om zo met gebeurtenissen en ervaringen om te gaan. We zeggen wel vrij gemakkelijk dat God of een goddelijk principe ons leven leidt, maar gebeurtenissen die we meemaken, brengen we daar meestal niet mee in verband.

'Scherven brengen geluk,' dat zeggen we nog wel. Maar van alles wat jij ziet gebeuren, kan je je afvragen: 'Wat heeft dat met mij te maken?' Want jij ziet het, jón overkomt het. Ook als je ziek bent, kun je je afvragen: 'Wat heeft dat mij te zeggen?' Of als een ongeluk je treft, of wanneer je iets geweldigs meemaakt waarvan je nooit had gedacht het te zullen meemaken, ook dan kun je je gaan afvragen: 'Wat betekent dat nu voor mij?' Van alle gebeurtenissen op je pad, ook van de kleine dingen in het leven zal je je steeds vaker gaan realiseren, dat ze niet toevallig op je weg komen. Je hebt er een verbinding mee.

Het heeft ermee te maken of je staat in dat goddelijke Woord, in dat veld van subtiele energie, dat achter de werkelijkheid aanwezig is. Of je daartegenin roeit, ertegen vecht, of dat je erin mee stroomt.

Maar als je naar het Woord in al zijn facetten probeert te luisteren, gevoelig bent voor alles en iedereen om je heen, dan ga je op een gegeven moment zien, hoe geprogrammeerd je leeft en waar je helemaal niet meer aan het voelen bent, maar als een automaat in de wereld staat.

Je gaat ook merken, waar je innerlijk uit balans geraakt bent, en waar hem dat in zit. Vervolgens kun je dan het innerlijke evenwicht proberen te herstellen. Zo kan je proberen je angsten kwijt te raken en je innerlijke zekerheid weer terug te krijgen; daar kun je gewoon

aan werken. Je twijfel en je verdriet kun je gaan omzetten in vertrouwen. Je lusteloosheid en je niet meer weten wat je moet doen kun je omzetten in kracht. Je krijgt er alle aanwijzingen en hulpmiddelen voor. Je kunt bewust de belemmeringen die je hebt om lief te hebben, gaan opruimen, opdat je weer echt lief kunt hebben en liefde kunt ontvangen. Je kunt je irritaties en je weerstanden herkennen en overwinnen en weer helemaal vrij zijn. En je kunt het onbegrip dat je ontmoet en de oordelen die je hebt, leren doorzien en weer helemaal helder worden en weten wie je bent.

Het zijn de stappen, die je gaat nemen als je dat Woord tot je neemt. En het Woord, daarvan is het inmiddels wel duidelijk dat het niet gaat om gewone woorden; het gaat om de manier van in het leven staan, anders dan met het verstand alles afserveren. Het gaat erom, dat je probeert open te staan voor alles wat er is.

Als je dat doet, wat is dan dat ene, dat je nodig hebt en dat je niet kan worden afgenomen? Ja, die vraag is nog steeds niet concreet beantwoord, maar we komen steeds dichterbij de oplossing.

Het Woord drinken en heel worden.

Als Maria met Jezus spreekt, of als jij met iemand spreekt die heel wijs is en door wie je je volkomen begrepen en herkend voelt, dan betekent het ook dat de verschillen tussen jou en de ander beginnen te vervagen. Je begrijpt elkaar volkomen en de ander is als het ware de spiegel van jezelf.

En zo is het ook als je niet Jezus lijfelijk tegenover je hebt, dan hoor jij dat Woord tot je komen vanuit je diepste kern, je hogere Zelf. Dat hogere wezen in jezelf, dat heelheid en eenheid vertegenwoordigt en waar je naar op zoek bent om je mee te verenigen. En zoals Maria probeert de woorden van Jezus in te drinken en zich te verenigen met hem, zo doen wij dat door te proberen heelheid te bereiken in ons leven en ons te verenigen met ons hogere Zelf.

En wat is die heelheid dan concreet? Dat is bijvoorbeeld, dat je je innerlijke zekerheid, als je die hebt bereikt, zodanig gestalte geeft, dat de wereld om jou heen gaat mee resoneren, zodat je een wereld van vrede rondom je heen scheidt.

Dat je vertrouwen hebt en vertrouwen geeft; en dat je dat vertrouwen dan zodanig uitstraalt naar je omgeving, dat er een verbondenheid ontstaat tussen jou en alles en iedereen.

Dat jij jouw innerlijke kracht in dat veld, in dat Woord laat resoneren, zodat dat niet alleen jou zelf, maar iedereen in vuur en vlam zet. Zoiets als wat met Pinksteren gebeurde.

Dat jij jouw liefde naar buiten brengt, waardoor heel jouw wereld ervaart thuis te zijn; dat je dat gevoel van thuis te zijn aan iedereen rondom je kunt geven.

Dat je de vrijheid die je hebt hervonden zodanig inzet, dat je dienstbaar bent aan het grote geheel.

En tenslotte, dat de helderheid van geest die je hebt verkregen, jou ook laat zien wie jij zelf bent, dat diepste wezen van binnen, je Zelf, het allerbeste dat je kunt zijn; en dat je je daarmee verbonden voelt, verbonden met je Zelf.

Dat is, wat je niet kan worden ontnomen: je Zelf. Je Zelf is altijd bij je. Het is wat Johannes bedoelt met: het Woord dat mens geworden is, het Licht dat woont in alle mensen. 'Het licht en het leven woont in alle mensen,' zegt Johannes en je kunt het zelf ervaren. Het is iets dat je niet kan worden afgenomen en Maria heeft het goede deel gekozen. Dat is ook het ene,

dat nodig is, je te verbinden met je hogere Zelf, daarmee één te worden en de heelheid te ervaren met heel de schepping.

Is het dan niet nodig om eten klaar te maken, zoals Marta doet voor iedereen? Jazeker, dat is ook nodig. Want in onze materiële wereld zijn heel veel dingen nodig. Maar waar het er hier om gaat, is, dat Marta niet één is met wat ze doet. Als je iets doet, wees er dan helemaal mee verbonden. Marta komt aan Jezus vragen of Maria haar kan komen helpen. Ze heeft Maria erbij nodig. Doe alleen, waar je je één mee kunt voelen. En doe het anders maar niet. Te proberen het Woord zover te krijgen, dat Hij een ander inzet... op die manier werkt het niet.

Daarom spreekt Jezus Marta indringend toe. Ik weet niet of het je was opgevallen, maar Jezus zegt: 'Marta!' en nog eens: 'Marta!' Hij roept Marta twee keer achter elkaar bij haar naam. Dat is heel uitzonderlijk. Zoiets komt vrijwel nergens voor in de Bijbel. Jezus zegt eigenlijk tegen haar: 'Marta, kom tot jezelf!' Als je twee keer geroepen wordt, luister dan eens even. Want daar gaat het om, om bij je Zelf te komen. En dat probeert Jezus dan ook, om Marta weer terug te brengen bij zichzelf.

Zoals Maria die woorden van Jezus indrinkt en zoals wij het Woord kunnen indrinken, zo heeft Jezus dat ook zelf verwoord in het evangelie van Thomas. Daar staat in logion 108, wat hij nu tegen jou zegt:

'Als je uit mijn mond drinkt, zal je worden als ik
en ik zal worden zoals jij.
En alles wat verborgen is, zal je geopenbaard worden.'

Dat is het ene dat nodig is. Het Woord indrinken en je verbinden met je hogere Zelf, degene die je werkelijk bent. Dat is ook het enige dat nodig is en dat je niet zal worden afgenomen.

Amen.

Nico Dekkers,
juli 2010.

www.nicodekkers.nl

Dit is de weergave van de overdenking over Marta, Maria en Jezus op 18 juli 2010 voor de samenwerkende Doopsgezinden en Vrijzinnig Protestanten te Goes.